

Bjarni á Steig: Tørvurin er veruligur

EIN STÓRUR TRUPULLEIKI FYRI FÁ

”Tá vit ikki kunnu hjálpa fólki, er tað ikki rímligt, at tey sjálvi skulu gjalda fyri viðgerð. Vit mugu hjálpa teimum føroyingum, sum koma í neyð, óansæð hvørja neyð, tey koma í”, sigur Bjarni á Steig, yvirlækni. Hann heldur, tað er ein trupulleiki, at einki avvenjingartilboð er til fólk, ið misnýta hörð rúsevni í Føroyum

BIRGITH LASSEN

”Eg síggi fólk í stórum trupulleikum. Bæði misnýtarar og teirra avvarðandi”, sigur Bjarni á Steig, sum starvast sum lækni á Heilbrigdi og Blákrossheiminum. Hann heldur, at Landssjúkrahúsið og Almannaeverkið átti at veitt vegleiðing til misnýtarar, sum ynskja at sleppa úr misnýtslu.

”Tá ein misnýtari biður um hjálp, eigur Almannaeverkið og Landssjúkrahúsið at standa klár við vegleiðing til, hvussu trupulleikin verður handfarin”, sigur hann og leggur afturat, at hann saknar eitt ordiligt tilboð til tey, ið misnýta hörð rúsevni.

”Eg havi sæð eina stóra framgongd, tá tað ræður rúsdrekka-misnýtslu, men tá tað ræður hörð rúsevni, hava vit einki ordiligt tilboð um avvenjing í Føroyum – og vit hava eiheldur nakra avtalu við avvenjingarheim í útlandinum. Og tað kann vera problematiskt, um ein misnýtari ynskir at sleppa burtur frá rúsevnum”, sigur Bjarni á Steig, yvirlækni.

”Megna vit ikki at hjálpa teimum, sum biða um hjálp, so hava vit ein trupulleika í samfelagnum”, leggur hann afturat.

Stórir trupulleiki fyri fá

”Her er talan um nøkur fá fólk sum hava ein stóran trupulleika”, sigur Bjarni á Steig, sum heldur,

Bjarni á Steig, yvirlækni, starvast sum lækni á Heilbrigdi og Blákrossheiminum

at Heilsuverkið eigur av taka sær av rúsevnmisnýtarum líka sum Heilsuverkið tekur sær av sjúklingum við hjartasjúkum, krabbameini og øðrum sjúkum.

”Í Føroyum eru vit von við, at tað eru nakrar sjúkur, sum altso ikki kunnu viðgerast her heima, tí vit mangla serlæknar og serstovnar. Tá senda vit sjúklingarnar á serstovnar í útlandinum, og so rindar Heilsuverkið rokningina, tá viðgerðin er liðug. Men vit

hava onga avtalu sum tryggjar rúsevnmisnýtarum viðgerð í útlandinum. Og vit hava heldur einki ordiligt tilboð til tey her heima”, sigur hann.

Hann sigur tó, at fólk sum verða eittrað av rúsevnum altíð eiga at fáa hjálp á Landssjúkrahúsinum. Tað er eitt samstarv millum medisinsku og psykiatrisku deild sum skal taka sær av akuttum trupulleikum sum eitran og abstinensir.

Kann vera lívsfarligt

Tá ein misnýtari knappliga fer frá at taka rúsevni, verður misnýtarin abstinéntur. Kroppurin hjá misnýtarinum manglar tað evnið, sum kroppurin er vanur við at fáa. Ringastu abstinensirnir vara í nakrar vikur, har misnýtarin ikki fær sovið, hevur pínu í kroppinum, óró í sinninum, ringt við at skilja veruleika frá fantasi, sveittar, spýr og hevur diarré.

Í ringasta fall kunnu abstinensir krevja lív. Tað sama ræður, um ein misnýtari er eittraður av rúsevnum.

”Vit viðgera eitran og ógvusligir abstinensir sum akuttir trupulleikar á Landssjúkrahúsinum, tí tað kann standa um lív”, sigur Bjarni á Steig, sum tó ikki kann svara upp á, hví Mortan Johanessen í apríl mánað ikki varð innlagdur á Landssjúkrahúsinum, hóast hann var sera illa fyri fysiskt vegna eina drúgva og umfatandi rúsevnmisnýtslu.

”Eg havi ikki loyvi at viðmerkja ítøkilig mál, men eg kann siga, at vit altíð skulu taka okkum av misnýtarum sum eru eittrað ella hava vandamiklir abstinensir”, sigur hann.

Eftirviðgerð er týðningarmikil

Tá ein rúsevnmisnýtari skal hava hjálp, er tað týðningarmikið ikki bert at taka rúsevni frá misnýtarinum. Misnýtarin skal bæði hava sosiala og psykiatriska hjálp afturat, sigur Bjarni á Steig. Tí er tað týðningarmikið at hava eitt tvørfakligt samstarv sum er til reiðar at lofta øllum teimum trupulleikum, sum ein misnýtari hevur, heldur hann.

”Fyrst skal misnýtarin avrúsað á medisinskari deild, hvar læknar ansa eftir, at misnýtarin ikki fær vandamiklir abstinensir. Síðan skal ein sálfrøðingur hjálpa misnýtarinum við sálarlígu trupulleikum, men ein sosialráðgevi skal eisini hjálpa misnýtarinum við at fáa eitt innihaldsríkt lív; ein bústað, eina útbúgving, eitt starv og so framvegis”, heldur Bjarni á Steig og sigur, at tá tað ræður rúsdrekka-misnýtslu, er man komin langt í Føroyum.

”Fyri 25 árum síðan høvdu vit einki ordiligt tilboð til alkohol-ikarar í Føroyum. Nú skal eingin alkoholikari sendast av landinum, tí vit hava eitt gott viðgerðartilboð

í Føroyum”, sigur hann. Og tað kunnu vit læra av, tá tað ræður rúsevnmisnýtslu. Tí tørvurin er veruleiki, sigur hann.

Illgruna um fjaldan trupulleika

Eftirsum vit í Føroyum ikki hava nakað viðgerðartilboð til fólk, ið misnýta hörð rúsevni, er tað ringt at siga, hvussu stórir tørvurin er, tí tað verður ikki skrásett. Men Bjarni á Steig hevur illgruna um, at trupulleikin er størri, enn roknað verður við.

”Eg havi illgruna um, at føroyingar við rúsevni-trupulleikum leita sær uttanlands, uttan at vit vita av tí”, fortelur Bjarni á Steig. ”Og tað haldi eg ikki verða rætt. Vit mugu sum land taka okkum av okkara borgarum á ein ella annan hátt”, leggur hann afturat.

Um vit gera eitt tvørfakligt viðgerðartilboð til rúsevnmisnýtarar í Føroyum ella um vit senda rúsevnmisnýtarar til Danmarkar er av minni týðningi. Bara misnýtarin ikki sjálvur skal leita sær hjálp, tí tað kann ikki vera rætt”, sigur Bjarni á Steig.

”Og tað kann slett ikki vera uppgávan hjá misnýtarinum ella avvarðandi at rinda fyri avvenjing”, sigur hann at enda.